

Název videa:

Jistě, pane ministře (Yes, Minister, 1980, autoři Peter Whitmore, Sydney Lotterby)

Jistě, pane premiére (Yes, Prime Minister, 1986, autoři Peter Whitmore, Sydney Lotterby)

Komentář/Shrnutí:

Britský sitcom, který je podle mnohých lidí zainteresovaných v politice i po třiceti letech stále aktuální, představuje s typickým britským humorem zákulisí státní i mezinárodní politiky. Pro výuku politické geografie je tento seriál vhodnou možností, jak odlehčit některé vyučované téma politické geografie a diskutovat se studenty zákulisí politického rozhodování. V diskuzi může zaznít:

- vysvětlení principů zákulisních politických her v daném tématu a jejich důsledků pro státní a mezinárodní politiku
- co nám může seriál napovědět o aktuální britské politice, např. o Brexitu
- poukázání na podobnosti a odlišnosti s českým politickým prostředím
- zmínění příkladů podobných kauz v českém prostředí a diskuze nad tím, co mohlo stát v pozadí daného vývoje a politického rozhodování

Níže jsou vybrané epizody stručně popsány a přiřazeny k tématům politické geografie, do jejichž výuky by mohly být zařazeny. Každý díl má zhruba 30 minut kromě dílu Partajní hrátky (S03E08), který trvá hodinu. Studenty je před promítnutím některé epizody vhodné uvést do základního kontextu:

- seriál se odehrává ve Spojeném království 80. let 20. století a glosuje tehdejší politiku
- jde o politickou satiru zesměšňující chování politiků a státní byrokracie a je ve velké míře postaven na střetu mezi měnícími se politiky a stálou státní správou
- v seriálu vystupují tři základní postavy: ministr pro administrativní záležitosti a pozdější premiér Jim Hacker, stálý tajemník ministerstva a pozdější tajemník vlády Sir Humphrey Appleby a osobní tajemník ministra a pozdějšího premiéra Bernard Woolley (který je státním úředníkem často loajálním spíše ministrovi či premiérovi)
- ministerstvo pro administrativní záležitosti je fiktivní, autoři ho však přizpůsobili reálnému chodu britské politiky
- seriál třikrát vyhrál ocenění britské televizní akademie (BAFTA), v roce 2004 se umístil na šestém místě v hlasování o nejlepší britský sitcom všech dob
- seriál si oblíbila i tehdejší britská premiérka Margaret Thatcherová, která umožnila natáčení některých scén v reálných lokacích na Downing Street 10 (sídlo britského premiéra)

Kompletní seznam epizod naleznete zde:

<https://www.csfd.cz/film/74621-jiste-pane-ministre/epizody/>

<https://www.csfd.cz/film/74622-jiste-pane-premiere/epizody/>

Obsah a hlavní témata epizod v jednotlivých sériích:

listě, pane ministře – Čelem k voličům (S01E01)

Obsah: Jim Hacker vyhrává volby a je jmenován ministrem pro administrativní záležitosti. Snaží se zrealizovat předvolební heslo „Čelem k voličům“ a zavést první reformy transparentnosti, čímž ale narazí jak u státní správy, tak u svých politických kolegů.

Témata: Volby, Politické rozhodování

listě, pane ministře – Oficiální návštěva (S01E02)

Obsah: Jim Hacker zajišťuje oficiální návštěvu prezidenta fiktivní africké země Burandy, během které se má dojednat kontrakt na těžební věže pro těžbu ropy. Dostane nápad uspořádat návštěvu ve vyrovnaných skotských obvodech a připsat si tím politické body. V Burandě však dojde ke státnímu převratu a nový prezident se rozhodne vyzvat Skoty k odtržení od Británie.

Témata: Volby, Politické rozhodování, Lidská práva, Ohniska napětí, Nerovnoměrný rozvoj

listě, pane ministře – Úsporný program (S01E03)

Obsah: Jim Hacker se rozhodne zavést úsporný program a sám jít příkladem. V důsledku se kvůli nedostatečnému personálnímu zajištění kanceláře omylem setká se zástupcem odborů, které ihned po zjištění dalších plánů na propouštění vyhlásí stávkou státních zaměstnanců.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Občanské protesty, Nerovnoměrný rozvoj

listě, pane ministře – Konečné rozhodnutí (S01E04)

Obsah: Jim Hacker zavádí národní integrovanou databázi s informacemi o všech občanech Británie. Státní správa k ní chce mít volný přístup, Jim Hacker se však snaží zavést nutné pojistky proti jejímu zneužití. K tomu využije sílu médií.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Média

listě, pane ministře – Stahují se mraky (S01E05)

Obsah: Jim Hacker chce zeštíhlit státní správu, premiér však spíše přemýšlí o zrušení Ministerstva pro administrativní záležitosti. K tomu chce využít nepopulární plán na zavedení Eurokarty, společného identifikačního průkazu všech občanů Evropské unie (resp. Evropského společenství), který dá na starosti Hackerovu ministerstvu. Hacker se dozvídá o ceně za evropskou jednotu, kterou má dostat premiér, a rozehraje hru, kterou nakonec zachrání existenci ministerstva.

Témata: Evropská integrace, Politické rozhodování

listě, pane ministře – Právo na informace (S01E06)

Obsah: Jim Hacker požaduje, aby byl informován o všem, co se děje na jeho ministerstvu. V důsledku je však zavalen informacemi, ve kterých se nemůže orientovat. Mezitím se jeho dcera rozhodne zapojit do protestů proti zrušení ochrany přírodní památky. Po vyřešení sporu originální cestou ministr uzná, že jsou věci, o kterých je lepší nevědět a nechat je na státní správě.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Občanské protesty, Environmentální politika

listě, pane ministře – Ruka ruku myje (S01E07)

Obsah: Jim Hacker se v rozhovoru přihlásí k projektu spolupráce státu a soukromých investorů (PPP projekt), o kterém však záhy zjistí, že je před krachem. Bankéř Sir Desmond se nabídne, že převezme financování projektu, ale Sir Humphrey mu za to musí zajistit místo v nějaké komisi. Proti nesmyslným komisím chtěl sice Hacker bojovat, nakonec ale uznává, že jde o smysluplnou pomůcku klidného vládnutí.

Témata: Politické rozhodování, Nerovnoměrný rozvoj, Ekonomická moc

listě, pane ministře – Humánní společnost (S02E01)

Obsah: Jim Hacker řeší problém s vyšetřováním zfalšované zprávy, kterou se chlubil v Parlamentu. Šéf vyšetřující komise není spokojen s postojem vlády vůči kubánským uprchlíkům. Zároveň se objeví problém s prázdnou nemocnicí bez pacientů a lékařů, ve které ale funguje kompletní úřednický personál, který vyhrožuje stávkou, pokud bude nemocnice zrušena. Řešení přinese spokojenost všem.

Témata: Politické rozhodování, Migrace, Lidská práva, Zdravotní politika

listě, pane ministře – Zasloužené pocty (S02E02)

Obsah: Jim Hacker objeví způsob, jak donutit úředníky přijmout rozhodnutí, které se jim nelíbí. Odepře jim pocty v podobě šlechtických titulů a vyznamenání, pokud nebudou podpořeny opravdovými zásluhami. Po udělení čestného doktorátu výměnou za výjimku jedné z Oxfordských fakult v novém zákoně o vysokém školství však ministr rychle mění názor na zasloužené pocty.

Témata: Politické rozhodování, Vzdělávací politika

listě, pane ministře – Černá listina (S02E03)

Obsah: Jim Hacker jako novinář bojoval proti odposlechům. Jako ministr však tento nástroj oceňuje ve chvíli, kdy se objeví na černé listině jedné z teroristických organizací.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Ohniska napětí, Terorismus, Bezpečnostní politika

listě, pane ministře – Šplh po namaštěné tyči (S02E04)

Obsah: Jim Hacker povolí výrobu chemické sloučeniny, proti které se však strhne lavina protestů kvůli dřívější havárii v italské továrně. Aby neztratil tvář a mohl bez ostudy výrobě zabránit, rozhodne se zapůsobit na nezávislou komisi hodnotící zdravotní dopady dané látky.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Občanské protesty, Průmyslová politika

listě, pane ministře – Ďábelské nástrahy (S02E05)

Obsah: Premiér oznamuje, že chce provést personální změny ve vládě. Jim Hacker si není jistý, zda si vedl dobře, navíc mu je nabídnuta funkce britského komisaře v Bruselu. Sir Humphrey se však dozvídá, kdo by vedl ministerstvo po Hackerovi, a rozhodne se udělat vše pro to, aby ke změně na jeho ministerstvu nedošlo. A to i sarkastickými komentáři vůči evropské integraci.

Témata: Evropská integrace, Politické rozhodování

listě, pane ministře – Kvalita života (S02E06)

Obsah: Jim Hacker bojuje proti výstavbě mrakodrapů a zároveň si oblíbí mediálně vděčné téma městských farem, kde se děti seznamují s chovem zvířat a produkcí potravin. Svým jiným rozhodnutím však jednu takovou farmu vyžene z pozemku, který chce využít velká banka pro parkoviště. Banka ministrově navrhne, že po povolení zvýšení centrály o několik pater umožní farmě přestěhování na svůj nevyužitý pozemek, který je větší než ten předchozí.

Témata: Politické rozhodování, Nerovnoměrný rozvoj, Ekonomická moc, Lokální rozvoj

listě, pane ministře – Otázka loajality (S02E07)

Obsah: Jim Hacker a Sir Humphrey musí vypovídat před parlamentním výborem v otázce hospodaření ministerstva. Domluví se na společném odmítavém postupu, než Hacker zjistí, že premiér má na odhalení plýtvání na ministerstvu zcela jiný názor.

Témata: Politické rozhodování

listě, pane ministře – Rovnoprávnost (S03E01)

Obsah: Jim Hacker chce zvýšit podíl žen ve státní správě, která vůči tomu i přes proklamaci podpory zaujme negativní postoj, protože by se tím narušil zaběhnutý systém. Hacker chce přesto dát za příklad povýšení své schopné podtajemnice, která to však odmítne s tím, že odchází do soukromého sektoru, kde nebude muset bojovat se zkorumpovanou státní správou a kde by mohla být povýšena pro své schopnosti, a ne proto, že je žena.

Témata: Politické rozhodování, Sociální nerovnosti, Lidská práva

listě, pane ministře – Výzva (S03E02)

Obsah: Změna vládních kompetencí přinesla Hackerovu ministerstvu novou agendu správy místních úřadů, které jsou pověstné plýtváním. To chce zarazit, státní správa mu však přikáže pokárat obvod, který dlouhodobě šetří prostředky, ale nedodržuje byrokratické postupy.

Témata: Politické rozhodování, Lokální politika, Územní správa

listě, pane ministře – Kostlivec ve skříni (S03E03)

Obsah: Před třiceti lety byla ve Skotsku uzavřena špatná smlouva, kvůli které nyní předává britská armáda pozemek i se stavbami a vybavením soukromému podnikateli úplně zdarma. Když Hacker zjistí, že za smlouvou zřejmě stál Sir Humphrey, rozhodne se nastalé situace využít k vítěznému tažení proti státní správě.

Témata: Politické rozhodování, Obranná politika, Lokální rozvoj

listě, pane ministře – Morální rozměr (S03E04)

Obsah: Ministerstvo v čele s Hackerem odlétá do Kumránu, fiktivní blízkovýchodní země, ve které získala Británie výhodný kontrakt. Na recepci Hacker zřídí štáb, který jim nalévá zapovězený alkohol. Po návratu Hacker zjistí, že byl kontrakt získán korupcí, Humphrey ho však ubezpečuje, že jde běžnou praxí a pokud s tím vyjde před média, řekne jim o štábu s alkoholem...

Témata: Mezinárodní integrace, Politické rozhodování, Blízký východ, Korupce

listě, pane ministře – Danažský dar (S03E05)

Obsah: Jim Hacker dostane na starost zavedení integrovaného dopravního systému. Záhy však zjistí, že jde o nereálný úkol, který si jednotliví ministři mezi sebou přehazují jako horký brambor. Pomocí kontroverzních návrhů a úniku informací do médií se pokusí této funkce zbavit.

Témata: Politické rozhodování, Dopravní politika, Lokální politika, Média

listě, pane ministře – Kazatel v lihu (S03E06)

Obsah: Jim Hacker dostane informaci, že italští rudí teroristé používají britské bomby. Zjistí však, že s tím nemůže nic dělat a nikdo o tom nechce nic vědět. Bojí se ale politických důsledků, pokud by jeho kontakt vyšel na světlo s informací, že s tím nic neudělal. Proto tuto skutečnost oznámí premiérovi, avšak takovou formou, aby nikdo nic nepochopil a každý mohl pracovat dál...

Témata: Politické rozhodování, Ohniska napětí a konflikty, Terorismus, Bezpečnostní politika

listě, pane ministře – Kultura má zelenou (S03E07)

Obsah: Jim Hacker chce ve svém volebním obvodu pomoci místní správě se záchranou fotbalového klubu tím, že zavřou neoblíbenou galerii umění. Princip přesunu financí z kultury na sport ale vyděsí státní správu, která se problém rozhodne vyřešit přesunutím nové pravomoci Jimu Hackerovi. Stane se tak ministrem zodpovědným za kulturu, který nemůže jako první věc zničit místní galerii.

Témata: Politické rozhodování, Lokální politika, Kulturní politika

listě, pane ministře – Partajní hrátky (S03E08)

Obsah: Stálý tajemník vlády odchází do penze, proto nabídne Siru Humphreymu své místo. Premiér po odstoupení svého rivala ministra vnitra (po kauze s alkoholem za volantem) zároveň oznámí svůj konec a ve vládní straně se tak rozjedou zákulisní hry vnitrostranické volby nového premiéra. Státní správě se nelíbí ani jeden z nejsilnějších kandidátů, u kterých se obává, že by byli příliš silní. Rozhodne se tedy do premiérského křesla pomoci Jimu Hackerovi. Ten odradí své kolegy od kandidatury a využije nového nařízení Evropské unie (resp. Evropského společenství) na standardizaci parků, který by znamenal zákaz tradičního britského parku. Domluví se se zástupci Evropské komise na kompromisním řešení, které bude moct předložit občanům Británie, před tím ale rozjede kampaň za boj za národní zájmy, kterou se dostane do zájmu médií. Taktika se vyplatí, a tak se stává novým premiérem.

Témata: Politické rozhodování, Evropská integrace, Média, Volby

listě, pane premiére – Velký plán (S01E01)

Obsah: Po nastoupení do úřadu premiéra je Jim Hacker seznámen s obrannou politikou Spojeného království a plánem na nákup nových jaderných zbraní. Tyto zbraně ale považuje za nesmyslné, protože by je nikdy nepoužil a byly by schopny zničit celou Evropu. Rozhodne se tedy

podpořit velký plán, který ušetří peníze a vyřeší nezaměstnanost... obnovení všeobecné branné povinnosti a nákup inteligentních konvenčních zbraní.

Témata: Geopolitika, Politické rozhodování, Obranná politika

listě, pane premiére – Premiérův projev (S01E02)

Obsah: Jim Hacker se chystá na svůj první premiérský projev, ve kterém chce oznámit svůj velký plán na zrušení nákupu jaderných zbraní a obnovení všeobecné branné povinnosti. Sir Humphrey mu však celou dobu hází klacky pod nohy, až sám premiér uzná, že svůj plán raději odloží.

Témata: Geopolitika, Politické rozhodování, Veřejné mínění, Obranná politika

listě, pane premiére – Kouřová clona (S01E03)

Obsah: Jim Hacker chce po ministerstvu financí, aby začalo šetřit, to se však takovým úvahám vehementně brání. Premiér tak vymyslí trik. Podpoří plán ministra zdravotnictví na omezení kouření, který by znamenal i ztrátu pro státní kasu. Ministerstvo nakonec souhlasí s úsporami a ministr zdravotnictví zaznamená nebyvalý postup, který ho dostane z dosahu rozhodování.

Témata: Politické rozhodování, Fiskální politika, Zdravotní politika

listě, pane premiére – Klíč (S01E04)

Obsah: Sir Humphrey se dlouhodobě snaží dostat politickou poradkyni z dosahu premiéra, aby mu mohl radit jen on sám. Výsledkem však je naopak jeho vlastní znejistění, když premiér nastolí otázku, kdo by měl být v čele státní správy. Stálý tajemník vlády, který se stará o administrativu státní správy, nebo stálý tajemník ministerstva financí, který se stará o platy státních úředníků? Premiér navíc zamezí Siru Humpreyemu vstupu do čísla 10 a ten tak musí uznat porážku.

Témata: Politické rozhodování

listě, pane premiére – Skuteční partneři (S01E05)

Obsah: V době úspor se dostává na vládu návrh na zvýšení platů státních zaměstnanců. Návrh Ministerstva financí premiér razantně odmítne. Sir Humphrey mu přeloží návrh, který působí rozumněji. Co však premiér neví, je fakt, že návrh je zcela stejný, ale lépe maskovaný.

Témata: Politické rozhodování, Fiskální politika

listě, pane premiére – Vítězství demokracie (S01E06)

Obsah: Jim Hacker je v konfliktu se zástupci britské zahraniční politiky, kteří hlasují v OSN jinak, než chce premiér. Na fiktivním ostrově Sv. Jiří v Indickém oceánu mezitím hrozí komunistický státní převrat, který by ostrov přesunul do sféry vlivu Sovětského svazu. Premiér je však udržován v nevědomosti a britská státní správa se těší na kontrakt, který se uskuteční s novou vládou, pokud nebudou do vývoje zasahovat. Nepočítají však s tím, že se premiér dozví bližší informace od amerického a izraelského velvyslance a rozhodne se rychle konat.

Témata: Geopolitika, Ohniska napětí a konflikty, Mezinárodní integrace, Politické rozhodování

listě, pane premiére – Biskupské šachy (S01E07)

Obsah: Sir Humphrey by v penzi mohl zastávat post rektora jedné z Oxfordských kolejí. Brání mu v tom ale místní děkan. Rozhodne se proto uskutečnit plán, který vede ke jmenování děkana novým biskupem, když zachrání britskou sestru před tvrdým trestem v blízkovýchodní fiktivní zemi Kumrán za držení alkoholu. Překazí tak ale plány britskému Ministerstvu zahraničí, které kromě diplomatické nóty nemělo v plánu se situací vůbec nic dělat.

Témata: Lidská práva, Politické rozhodování, Blízký východ, Zahraniční politika

listě, pane premiére – Jeden z nás? (S01E08)

Obsah: Premiérovi se dostane do rukou informace, že bývalý šéf MI6 byl dlouhou dobu své kariéry ruským agentem. Pátrání po tom, kdo prováděl bezpečnostní prověrku, vede k Siru Humphreymu. Z podezření, zda nešlo o záměr, je nakonec očištěn, avšak zůstává otázka neschopnosti. Tu stálý tajemník vlády odmítne plánem na zvýšení popularity premiéra záchranou psa z vojenského cvičiště. Po oznámení nákladů přechází premiéra také chuť na škrty v rozpočtu obrany.

Témata: Geopolitika, Politické rozhodování, Obranná politika

listě, pane premiére – Muž přes palubu (S02E01)

Obsah: Ministr práce přijde s originálním plánem na vyřešení nezaměstnanosti a špatného ekonomického stavu periferních regionů na severu Anglie, a to přesunem vojenských základen. To se však nelíbí důstojníkům, kteří by přišli o klidný a luxusní život na jihu Anglie. Rozjedou tak konspirační hru proti ministrovi, kterého nakonec pro podezření ze spiknutí premiér odvolá z vlády.

Témata: Nerovnoměrný rozvoj, Politické rozhodování, Obranná politika

listě, pane premiére – Služební tajemství (S02E02)

Obsah: Jim Hacker se pokusí zakázat kapitolu z memoárů jeho předchůdce, která ho nestaví do lichotivého světla. Tento pokus se však dostane do médií, které se dožadují zveřejnění utajeného zápisu ze schůze. Hacker se rozhodne vše vyřešit odlákáním pozornosti médií tradiční cestou a vypovědět 76 ruských diplomatů, které označí za špiony.

Témata: Geopolitika, Politické rozhodování, Média, Bezpečnostní politika

listě, pane premiére – Diplomatický incident (S02E03)

Obsah: Jim Hacker řeší neústupný postoj Francouzů ohledně zprovoznění a státní suverenity v tunelu pod kanálem La Manche. Dozvídá se zprávu o úmrtí svého předchůdce a zorganizuje státní pohřeb, na který sezve státníky z celého světa. Francouzi v té souvislosti přijdou s novým plánem, jak získat ve sporu o tunel navrch. Vymkne se jim však kontrole a musí přistoupit na kompromisní podmínky britské vlády.

Témata: Mezinárodní integrace, Politické rozhodování, Zahraniční politika, Diplomacie

listě, pane premiére – Střet zájmů (S02E04)

Obsah: V britském bankovním sektoru se schyluje k odhalení obrovského skandálu, který by mohl položit celou britskou ekonomiku. Řešením je jmenování nového guvernéra Bank of England, který se pokusí vše ututlat, přestože by se o jeho jiných schopnostech dalo úspěšně pochybovat.

Témata: Monetární politika, Politické rozhodování, Ekonomická moc

listě, pane premiére – Všechnu moc lidu (S02E05)

Obsah: Jim Hacker se pokusí vyřešit problémy s místními správami, které se vymykají občanské kontrole, když většina občanů neví, kdo jsou jejich obecní zastupitelé a ve volbách se rozhodují podle oblíbenosti celostátních stran. Oznámej plán na reformu, která by přebudovala systém místního vládnutí a dala rozhodování do rukou samotných občanů. Plán však zavrhnou ve chvíli, kdy zjistí, že by stejným způsobem bylo možné reformovat také centrální úroveň vládnutí.

Témata: Volby, Politické rozhodování, Územní správa, Lokální politika, Demokracie

listě, pane premiére – Patron umění (S02E06)

Obsah: Jim Hacker se dostává do sporu s kulturní obcí, když se ředitel Národního divadla dozví vyšší nového grantu na jeho provoz. Chce donutit premiéra k navýšení hrozbou jeho označení za kulturního barbara, premiér však kontruje plánem na prodej budovy Národního divadla, aby se ředitel mohl starat o soubor, a ne o budovu. Ředitel nakonec uzná, že šetřit se musí.

Témata: Politické rozhodování, Kulturní politika, Fiskální politika

listě, pane premiére – Školská reforma (S02E07)

Obsah: Neuspokojivý stav britského školství se Jim Hacker rozhodne řešit reformou. Chce, aby si rodiče mohli sami vybírat školu, kam budou posílat své děti (v Británii funguje systém školních okrsků, děti tedy mají předepsané školy nižších stupňů, které musejí navštěvovat) a aby školy dostávaly peníze za počet vzdělávaných dětí. Tím by dobré školy vzkvétaly a špatné skončily. V cestě ale stojí Ministerstvo školství, které nezbývá než zrušit a pravomoci převést na místní správy. Úvahy ukončí vzorová škola, která se ukáže být méně čistá, než se na první pohled zdálo.

Témata: Politické rozhodování, Vzdělávací politika, Územní správa

listě, pane premiére – Spletitá síť (S02E08)

Obsah: Jim Hacker se během interpelací ve Sněmovně nevědomě dopustí lži ohledně odposlechů poslanců, protože neměl od státní správy relevantní informace. Sir Humphrey je po rozhovoru v BBC indiskrétní ohledně svých postojů vůči nezaměstnaným, neví však, že ho mikrofony stále natáčejí. Bernard Woolley získá pro premiéra nahrávku, a tak může Jim Hacker přesvědčit Sira Humphreyho, aby před sněmovním výborem podpořil jeho verzi ohledně odposlechů.

Témata: Politické rozhodování, Lidská práva, Média

Autor: David Hána
